

Rechtskrondig Weekblad

REDACTIE : Italiëlei, 99, Antwerpen

Abonnement : 100 fr. per jaar

Vereeniging zonder winstgevend doel

BEHEER : Lange Leemstraat, 99, Antwerpen

Postchecknummer : 3185.22

INHOUD :

M. PROF. L. FREDERICQ. — Het privaatrecht der Soviëts.
RECHTSPRAAK.
Burgerlijke Rechtb. Antwerpen. — 25 Juni 1931. — Kontraktuele schuld. — Bewijs van schuld. — Verantwoordelijkheid der gemeente bij voor-ongevallen.
Koophandelrechtbank te Brugge. — 9 Juni 1931. — Vennootschap onder gemeenschappelijke naam. — Gebrek aan bekendmaking. — Verhaal tegen de vennoten.

Vrederegerecht Herzele. — 6 April 1932. — Verordening op het Verkeer. — Kon. Besluit van 26 Oogst 1925, art. 24.
Vrederegerecht Turnhout. — 30 Januari 1932. — Verkoop. Koopvernietigend gebrek. — Wet van 25 Augustus 1885.
NEDERLANDSCHE RECHTSPRAAK.
Hof Arnhem. — 15 December 1931. — Onrechtmatige daad van Notaris.
BALIELEVEN.

Het privaatrecht der Soviëts

De rechtsbegrippen en de juridische instellingen die de Staat aangenomen heeft, behoren tot de vertrouwbaarste bronnen om het regiem te kenschetsen onder hetwelk een volk werkelijk leeft. Te dien opzichte is het niet zonder belang een vluggen blik te werpen op het privaatrecht door de Soviëts gevolgd (1); er wordt immers nog altijd zooveel tegenstrijdigs over Rusland gezegd en geschreven dat de inlichtingen uit de wetteksten geput des te belangrijker voorkomen.

* * *

Tot hiertoe heeft het Soviëtisch privaatrecht in zijn evolutie drie fasen doorgegaan.

a) Na de omwenteling van 1917, streefde de nieuwe regering er vooral naar, de bestaande maatschappelijke en juridische orde radicaal te vernietigen. De toen uitgevaardigde verordeningen schaffen de vroegere rechtbanken af en de nieuwe volksrechtbanken mogen enkel nog de wetsbepalingen toepassen in zoverre deze de revolutionaire begrippen van het recht niet krenken.

De bescherming der privaatrechten door de rechterlijke macht heeft in feite opgehouden te bestaan.

b) Op dit afbrekend negatief tijdperk, (weldens dat van het militaire communisme genoemd), volgt van 1918 af eene periode waarin de communistische machthebbers een zuiver socialistisch programma trachten te verwezenlijken; zoo is, in 1919, de nationalisatie van handel en nijverheid zoover doorgedreven dat, theoretisch gesproken ten minste, alle verhandelingen op de vrije markt uitgesloten zijn.

De toepassing van de zuiver communistische leer heeft schipbreuk geleden. In 1921 is Lenin genoodzaakt een nieuwe economische politiek te volgen; hij is namelijk verplicht opnieuw den vrijen loop der landbouwprodukten alsook dien der kleine nijverheid te dulden.

Voortaan zullen twee bedrijvigheids-sferen naast elkaar ingericht worden: die der staatseconomie, waarin de Staat een monopolium bezit, behelzende namelijk den buitenlandschen handel, het bankwezen, het vervoerwezen en de groote nijverheid; die der individueele economie, waarin het privaatiniciatief ten bate van eigenbelang zich opnieuw zal mogen doen gelden, op alle gebieden niet uitsluitend aan den Staat voorbehouden. Onder het dualistisch regiem van deze derde periode werd het burgerlijk en handelswetboek der Soviëts den 11 November 1922 afge-

kondigd, om op 1 Januari 1923 van kracht te worden.

* * *

Het optreden en de bedrijvigheid van den Staat in zuiver economische aangelegenheden heeft zekere vraagstukken opgeworpen die nieuw zijn en die dan ook aan het Russisch recht eigen zijn: zoo bijvoorbeeld, hoe zullen de juridische betrekkingen tusschen de verschillende economische organen van den Staat onderling geregeld worden? Hoe zullen Staat en enkeling tegenover elkander staan?

De eigenaardigheid der oplossingen ligt in het feit dat de Staat niet als een alleenstaand wezen beschouwd wordt. De Staat is veelvoudig in dien zin dat de verschillende takken waarin zijn bedrijvigheid zich voordoet, afzonderlijke en onafhankelijke lichamen uitmaken, die de rechtspersoonlijkheid genieten. Elke Staatsonderneming, op een handelsbasis ingericht, wordt niet door middel van de Staatsbegroting gefinancierd; zij hangt niet af van de publieke staatskist en de goederen die te harer beschikking gesteld worden, staan alleen in voor haar schulden. De verschillende staatsorganismen voor handel en nijverheid zijn niet onderling solidair derwijze dat de economische wisselvalligheden die de ééne treffen, geen juridischen weerslag zullen hebben op den toestand der andere. Die opvatting is eigenaardig, want tot hiertoe werd er algemeen aangenomen dat, wanneer een organisme van den Staat handel dreef, daardoor de verantwoordelijkheid van den Staat zelf, als een geheel beschouwd, verbonden werd.

Daar ieder Staatstrust, ieder Staatssyndicaat als een gewoon nijveraar of handelaar optreedt, zullen er noodzakelijkerwijze zekere rechtsbetrekkingen onder elkaar ontstaan en... zullen er ook geschillen oprijzen, die zullen beslecht worden door bijzondere scheidsrechtelijke rechtbanken, waarvan de inrichting en de werking tamelijk ingewikkeld zijn.

De Staatsorganismen zullen ook betrekkingen aanknopen met de privaathandelaars, en hier eveneens dragen de door den rechter toe te passen rechtsbeginselen een eigen etatischen stempel. Daar de wetgever mag vreezen dat privaathandel of nijverheid zich te sterk ten nadeele van den Staat zouden kunnen ontwikkelen, kent de wetgever aan den individu maar rechten toe voor zoover de uitoefening ervan de belangen van de Republiek der Soviëts niet benadeelt.

Inderdaad, elke juridische daad in strijd

516

met de wetsbepalingen of verricht om deze te ontduiken is nietig, alsook die welke klaarblijkend tot doel heeft den Staat schade te berokkenen. Zulke daden kunnen nietig verklaard worden omdat de Staat-handelaar eigen economische belangen heeft en dat in een gebeurlijk conflict tusschen Staat en individu, de Staat altijd de bovenhand moet hebben. Alhoewel tot hiertoe de rechtspraak het wettelijk nietigheidsmiddel niet dikwijls schijnt toegepast te hebben, is het bestaan van de nietigheidsmogelijkheid, op zichzelf, een bestendige bedreiging voor den privaathandel, waarvan de zekerheid niet wettelijk gewaarborgd is.

* * *

Wat het meest treft bij het doorlopen van den Soviëtischen code is de gelijkvormigheid van de meeste zijner bepalingen met die van de twee modernste Europeesche Codes: het Duitse en het Zwitsersche wetboek.

En die gelijkenis is niet iets zoo bijzonders. Privaathandel heeft nu eenmaal een essentieel burgerlijk (bourgeois!) karakter, en het is dus normaal dat de juridische vormen waarin hij toegelaten is en waarin hij zich ontwikkelt, een wezenlijk burgerlijken aard vertoonen.

Het burgerlijk en handelswetboek der Soviëts is het beknoptste ter wereld; het bevat enkel 435 artikelen (ons burgerlijk wetboek alleen telt er 2230). Daar de wetgevers slechts de hoofdbeginselen aanwijken, zal de rechter over een bij ons onbekende macht beschikken bij het uitspreken van het recht.

a) Het wetboek begint met de algemeene beginselen te bepalen betreffende het onderwerp en het voorwerp van het recht, de theorie der juridische daden en de verjaring (art. 1-51). Stippen wij in dat gedeelte aan dat de burgerlijke bekwaamheid op 18 jaar vastgesteld is en dat het huwelijk geen rechtenvermindering voor de vrouw medebrengt. Onder de morele rechtspersonen treffen wij de staatsondernemingen op handelsgrondslag ingericht aan, vier handelsvennootschappen en de vereenigingen zonder winstbejag. De vreemdelingen genieten dezelfde burgerlijke rechten als de Russische burgers.

b) Het hoofdstuk dat over de goederen handelt is buitengewoon beknopt (art. 52 tot 105). Dit recht, dat essentieel individueel is, geniet de sympathie van den wetgever niet. Zoo zien wij dat voor de zakelijke rechten het wetboek enkel van het eigendomsrecht, het constructierecht en het pandrecht gewaagt. Privaateigendom kan niet tot voorwerp hebben: den grond, den ondergrond, water en bosschen, de spoorwegen, de schepen en de vliegtuigen.

Eigendomsrecht kan wel uitgeoefend worden op gebouwen, die dan ook met hypotheek bezwaard kunnen worden.

De wet beschermt den letterkundigen en kunsteigendom, den nijverheidseigendom, de handels- en fabriekmerken.

515

c) In het derde deel worden de verbintenissen breedvoerig uiteengezet (art. 106 tot 405); hier wordt de orde van het Duitse wetboek stipt nagevolgd.

De volgende overeenkomsten worden er onder meer behandeld: Het huurkontraakt: (huur van huizen en van landelijke goederen) dat, ten gevolge van den woningnood, aanleiding gegeven heeft tot een bijzondere en zeer ingewikkelde wetgeving.

Onder de meest treffende bepalingen is de « samentrekking » of de verplichting voor den eigenaar en den eersten huurder, die een hooger dan de gemiddelde vastgestelde oppervlakte in beslag neemt, een deel der lokalen aan nieuwe bezitters af te staan.

De verkoop, met bijzondere bepalingen betreffende den verkoop op afbetaling, de ruiling, de onderneming, de borgtocht, de commissie, de verzekering, de leening (die altijd schriftelijk wordt opgesteld, wanneer het bedrag 50 goudroebelen overschrijdt en waarvan de rentevoet vrij wordt vastgesteld); de lastgeving (die elke indeplaatsstelling verbiedt); de vennootschap (waarvan vier typen de rechtspersoonlijkheid genieten: de vennootschap onder gemeenschappelijke naam; de vennootschap bij wijze van enkele geldschieting; de naamloze vennootschap — waarvan het kapitaal ten minste 100.000 goudroebels moet belopen, en waarvan de aandelen altijd op naam moeten blijven — en de vennootschap met beperkte verantwoordelijkheid, waarvan de leden niet enkel tot beloop van hunnen inbreng verbonden zijn, maar ook moeten instaan voor een zeker veelvoud (bv. 3 of 5) van het bedrag van dien inbreng). Bijzondere wetten regelen de bewaargeving, het vervoer, de wisselbrieven en orderbriefjes, enz.

d) Het laatste deel van het wetboek bevat enkele bepalingen omtrent het erfreisrecht (406-435).

Nadat de omwenteling de erfenissen en testamenten afgeschaft had, werd het recht te erven en bij uitersten wil te beschikken weder ingevoerd in 1922, maar enkel tot een maximum van 10.000 goudroebels. Sedert 1926 is alle beperking afgeschaft. De schatkist treedt op, om zware erfenisrechten te heffen en om het deel te bemachtigen van dezen die aan de erfenis verzaken of die door den decujus onterfd werden.

Het burgerlijk wetboek behelst niet de familiebetrekkingen, die door een wet van 1918 in den nieuwen revolutionairen geest geregeld worden. Stippen wij enkel aan dat het huwelijk waarvan het bestaan onafhankelijk is van alle plechtigheidsvormen, vooreerst een feit is, een realiteit die bv. door samenwerking bewezen kan worden. Ook kan de echtscheiding uitgesproken worden naar den wil van één der echtgenooten (een moderne vorm van de vroegere verstooting!)

* * *

Om doeltreffend te zijn, moeten de hervormingen door den rechter toegepast

worden naar de bewoording en den geest der wetsbepalingen. De Soviëts hebben er dan ook voor gezorgd dat de rechtbanken altijd overwegend communistisch zijn: om tot rechter benoemd te worden moet men stemrecht genieten en een zekere stage in de partij-instellingen gedaan hebben. Daarenboven worden de rechters door verkiezing aangeduid en enkel voor een korten termijn aangesteld; ze genieten de onaf-

zetbaarheid niet, die nochtans de onmisbaarste voorwaarde is om een gezonde en onpartijdige toepassing van het recht te waarborgen.

Prof. L. FREDERICQ.

(1) Voor meer inlichtingen zie «Traité de Droit Civil et Commercial des Soviets» door Eliachevitch, Tager en Nolde, Parijs 1930, 3 delen.

RECHTSPRAAK

BURGERLIJKE RECHTBANK ANTWERPEN

1e KAMER — 25 JUNI 1931

Voorzitter: M. Diercxens
Bijzitters: M.M. Verstraete en Hodum
Pl.: Mr Clerckx, Mr Delwaide, Mr Stellfeld en Mr J. Schöller

I. KONTRAKTUEELE SCHULD — BEWIJS VAN SCHULD. II. VERANTWOORDELIJKHEID DER GEMEENTE BIJ FOOR-ONGEVALLEN.

In eene overeenkomst heeft een schuldeischer de fout van den schuldenaar, die aan zijne verbintenis te kort komt, niet te bewijzen, daar deze laatste verondersteld wordt eene fout begaan te hebben van af het oogenblik waarop hij zijne verbintenis niet of enkel gebrek-
kig uitvoert;

Diensvolgens moet de uitbater van een zwiermolen, schuldenaar van een veiligheidsmaatregel, voor verantwoordelijk gehouden worden in geval van ongeluk, zoolang hij het bewijs niet levert, dat hij zijne verbintenis regelmatig uitgevoerd heeft en dat het ongeval aan een vreemde oorzaak toe te wijten is.

Het is een stelregel, zoowel door de rechtsleer als door de rechtspraak van het Hof van Verbreking aangenomen, dat de bevoegdheid der Rechtbank zich uitstrekt tot alle daden der openbare besturen van af het oogenblik dat deze daden burgerlijke rechten krenken, in welk geval het openbaar bestuur er verantwoordelijk voor dient gehouden te worden.

De gemeente pleegt eene fout met een toelating te verleenen tot het oprichten van een zwiermolen op het kruispunt van twee straten, op eene plaats op dewelke, wanneer de molen niet draait, deze reeds de helft van den verkeerweg verspert en deze geheel onderbreekt als hij in beweging is, zonder aan den uitbater van den zwiermolen bijzondere maatregelen op te leggen, noch beperkingen te stellen, alsook zonder het verkeer op die plaats te verbieden.

Zoo een ongeval zich voordoet op den openbaren weg ten gevolge van die toelating, dient de gemeente er voor aansprakelijk gesteld te worden en is zij gehouden de burgerlijke rechten van het slachtoffer te vergoeden.

Gehoord de partijen in hunne middelen en besluiten;

Gezien de voorgaanden der zaak en namentlijk het tusschenvonniss gevel in zake op 21 Juli 1930, evenals de getuigenverhooren (voorgelegd in geregistreerde uittreksels) gehouden in uitvoering van gezegd vonnis;

Aangezien de hoofdaanlegger J. B. Nuyens handelende zoowel als hoofd der gemeenschap Nuyens-Dietus, als in hoedanigheid van vader en wettelijke beheerder der goederen van zijn zoon Constant Nuyens, door zijne vordering het herstel vervolgt der toegebrachte schade, veroorzaakt ten gevolge van het ongeval overkomen aan zijn zoon Constant, den 27 Mei 1928;

Aangezien de hoofdaanlegger Nuyens als verantwoordelijke daders van het ongeval, verweerders Geertsen, Gyina en Godrie rechtstreeks ter zake roept;

Aangezien het vast staat in het geding en in feite erkend wordt door de partijen dat Constant Nuyens, gezeten in een stoelte van den zwiermolen, uitgebaat door den foorreiziger Godrie, gedurende het draaien van den molen in botsing kwam met het autorijtuig gevoerd door Geertsen, in hoedanigheid van aangestelde van Gyina, en dat het slachtoffer ernstig gekwetst werd aan het rechterbeen;

Aangezien de vordering voor zooveel zij gericht is tegen Geertsen en Gyina, hare rechterlijke reden vindt in de fout begaan door den eersten verweerder;

Aangezien Geertsen, in de Schriekstraat rijdend, welke een niet bevoorde weg en een ondergeschikte baan is der gemeente Eeckeren alwaar foorkramen en een zwiermolen opgeslagen stonden, welke laatste, wanneer hij draaide, bijna gansch den rijweg versperde, niettemin getracht heeft door te rijden, de toeval-
lige botsing veroorzakende;

Aangezien de onvoorzichtigheid om op dit oogenblik door te rijden, klaarblijkend

was, en ten genoegte van recht blijkt uit de ontvangen getuigenissen; dat namentlijk De Baecker, adjunkt-commissaris van politie getuigt, dat er eene koord gespannen was welke de helft der breedte van den weg afslot, en waaraan een rood vlaggetje was aan vast gemaakt, seinen welke goed zichtbaar geplaatst waren en welke noodzakelijk de algemeene aandacht moesten trekken, dat getuige Ver-
vliet, wanneer hij het autorijtuig met eene betrekkelijke snelheid zag aankomen, de armen omhoog heeft gestoken, om den voerder van het dreigende gevaar te verwittigen, dat getuige Truyens welke zelf ook autovoerder is, de meening uitdrukt, dat het feit door te rijden, niettegenstaande de hindernis welke de in beweging zijnde zwiermolen daarstelde, vestigend is van eene erge onvoorzichtigheid;

Aangezien Geertsen integendeel beweert, zonder echter het minste bewijs zijner bevestiging aan te brengen, dat den doortocht der Schriekstraat hem als vrij zijnde verleend werd, door een agent der gemeente, die op dit oogenblik en terzelfder plaatse het verkeer regelde;

Aangezien Geertsen zich dus persoonlijk aan onvoorzichtigheid heeft plichtig gemaakt, welke daarstellend is van verantwoordelijkheid (art. 1382 van het B. W.) verantwoordelijkheid voor dewelke zijn lastgever Cyina, die deze hoedanigheid niet betwist, met hem gehouden is, (art. 1384 B. W.);

Aangezien de vordering door Nuyens tegen Godrie gericht, volgens de dagvaarding welke de gerechterlijke overeenkomst uitmaakt, haren oorsprong vindt in het uitvoeren der overeenkomst aan verweerder aangewreven ingevolge de overeenkomst gesloten, luidt de dagvaarding voor het gebruik van zijn molen, overeenkomst waardoor hij, behoudens door hem een geval van heikracht te bewijzen, verantwoordelijk is voor het letsel ontstaan gedurende de uitvoering dezer overeenkomst;

Aangezien hieruit voortvloeit dat Nuyens zijn vordering niet op eene delictuele schuld, maar wel echter op eene contractuele schuld steunt;

Aangezien in de overeenkomst de schuldeischer de fout van den schuldenaar, die aan zijn verbintenis te kort komt, niet moet bewijzen, dat vanaf het oogenblik waarop de schuldenaar zijn verbintenis niet of enkel gebrekig uitvoert, hij verondersteld wordt eene fout te hebben begaan;

Aangezien derhalve het de uitbater van den zwiermolen, schuldenaar van een veiligheidsschuldverbintenis, die in geval van ongeluk, voor verantwoordelijk dient gehouden te worden, zoolang hij het bewijs niet levert, dat hij zijn verbintenis wel uitgevoerd heeft, en dat het ongeval aan een vreemde oorzaak te wijten is;

Aangezien, zooals het reeds bovenvermeld werd het ongeval rechtstreeks toe te wijten is aan de onvoorzichtigheid van den autovoerder Geertsen, dus aan eene daad eens derden;

Aangezien overigens indien de noodige voorzorgmaatregelen niet getroffen werden om den openbaren weg gedurende het zwaaien van den windmolen gansch af te sluiten voor de rijtuigen, dit uitsluitend mag verweten worden aan de gemeente Eeckeren, die zooals het verder zal uitgelegd worden, alleen de noodige bevoegdheid bezat om in de huidige omstandigheden aldaar het verkeer te regelen dat tevens Godrie den weg gedeeltelijk afsloot met gespannen koorden, een rood vlag plaatste op het nog vrij gedeelte van den openbaren weg om de autovoerder op het gevaar te wijzen;

Aangezien daaruit volgt dat het ongeval aan een vreemde oorzaak, waarvoor Godrie aansprakelijk mag gehouden worden, toe te wijten is, of anders gezegd, dat hij door overmacht verhinderd werd en bij-

gevolg geen schuld aan het ongeluk draagt;

1) Op de oproeping tot tusschenkomst gericht den 27 Juni 1930 door Geertsen en Gyina tegen de gemeente Eeckeren, en op den eisch tot vrijwaring door Godrie ingeleid tegen verweerders in zake, om door hunne schuld, als daders van het betwiste ongeval, zich te hooren verwijzen om de eischers in zake schadeloos te houden voor de veroordeelingen welke ten hunnen laste zouden kunnen uitgesproken worden;

Aangezien eischers in zake hunne vraag steunen, voor wat de gemeente Eeckeren betreft op eene dubbele fout door haar begaan, te weten:

1° dat zij toelating gegeven hebben tot uitbating, op eene voor het publiek gevaarlijke plaats, van de betwiste fooruitbating, en

2° dat doorgang zou verleend zijn geweest aan Geertsen door agenten der gemeente, die gelast waren op deze plaats het openbaar verkeer te regelen;

Aangezien deze laatste reden tot verantwoordelijkheid onwaar is bevonden en verworpen wordt door de verschillende ontvangen getuigenissen, evenals om de hierboven ontwikkelde redenen;

Aangezien voor wat de eerste betreft, dat het een stelregel is welke thans aangenomen in de rechtsleer en door de rechtspraak van het Verbrekingshof, dat de bevoegdheid der rechtbank zich uitstrekt tot alle daden der openbare besturen, van af het oogenblik dat deze daden burgerlijke rechten krenken, in welk geval het openbaar bestuur de verantwoordelijkheid dient voor gehouden te worden (Vauthier. Précis de dr. Administratif bl. 525, n° 437);

Aangezien de toelating verleend werd aan Bodrie om zijn zwiermolen op te slaan op het kruispunt der Schriek- en Veldstraten, op eene plaats op dewelke, wanneer de molen niet draaide, hij reeds de helft van het verkeer onderbrak, en dit geheel onderbrak wanneer hij draaide, zonder dat het in zake bewezen is dat de gemeente aan Bodrie zou opgelegd hebben bijzondere maatregelen te treffen, noch dat zij zelve beperkingen zou gesteld, noch verbod tot verkeer op deze plaats zou gedaan hebben;

Aangezien de fout der gemeente zeker uitschijnt en zelfs door haar erkend wordt, wanneer men overweegt dat haar commissaris van politie, gehoord in het rechtstreeksch getuigenverhoor bekend dat deze plaats gevaarlijk was er erkent dat nooit geen zwiermolen meer op deze plaats geduld werd en dat de toelating tot voortzetting zijner uitbating onmiddellijk aan Godrie ontnomen werd;

Aangezien voor wat de oproeping tot vrijwaring tegen Godrie gericht betreft het niet blijkt, dat aan deze maatregelen of wijze van uitbating opgelegd waren, welke hij zou verzuimd hebben na te leven, doch dat het integendeel vast staat dat hij de aandacht gevestigd heeft op het gevaar welk zijn molen voor het verkeer opleverde, met den weg gedeeltelijk af te sluiten bij middel van eene gespannen koord en een rood vlag van ongeveer een meter hoog;

Aangezien in deze omstandigheden geen enkele fout tegen Godrie kan weerhouden worden.

II) Voor wat de oproeping tot tusschenkomst van Godrie betreft gericht den 12 November 1929 tot Geertsen en Gyina en de gemeente Eeckeren;

Aangezien door de buiten zaakstelling van Godrie, deze oproeping geene strekking meer heeft en bijgevolg ongegrond is;

III) Voor wat de tegenvordering betreft van Godrie tot het bekomen eener schadevergoeding van 20.000 frank, gericht tegen dezelfde verweerders als hierboven, vordering gesteund op de schade veroorzaakt aan zijn molen en op het gemis aan verdiensten ten gevolge van de terugtrekking der hem toegestane vergunning;

Aangezien Godrie niet bewijst of niet aanbiedt om te bewijzen dat zijne foorinstelling beschadigd is geworden door de botsing van enkele zetels van zijn molen tegen den auto van Geertsen;

Aangezien voor wat de schade aangaat, opgelopen door het gemis aan verdiensten, dat de eisch van Godrie onder dit oogpunt ongegrond is, daar hij alleenlijk berust op het betwiste ongeval, en er geen rechtstreeksch causaal verband staat tusschen de door verweerders begane schuld en de door Godrie geleden schade, welke voortspuit uit de door de gemeente Eeckeren genomen beslissing;

Aangezien Constant Nuyens ernstig gekwetst werd en hij een ganschen tijd in behandeling bleef zoowel in Stuyvenberg

gasthuis als in dit van Brasschaet, dat indien de voorgebrachte geneeskundige getuigenschriften vaststellen dat, indien de spalking der breuk bestaat, zij nochtans niet kunnen verzekeren of de spalking zal blijven bestaan, noch welke de bepaalde werkonbekwaamheid zal zijn welke het slachtoffer hieruit zal behouden;

Aangezien het nieuw aangevraagd geneeskundig onderzoek dus als onvermijdelijk voorkomt en dat er dient toe overgegaan te worden;

Aangezien de veroordeeling bij voorraad tot een gedeelte der ware schadevergoeding aan aanlegger toekomende grond is.

Om deze redenen:

De Rechtbank, alle verdere of tegenstrijdige besluiten als ongegrond verwerpende;

In hoofdorde, zegt dat de vordering van Nuyens, voor zooveel ze gericht is tegen Geertsen en Gyina, de eerste als dader en de tweede als lastgever van den eerste, ontvankelijk en gegrond is, zegt dat zij solidairlijk gehouden zijn, voor de gevolgen van het ongeval overkomen aan den zoon van aanlegger Nuyens.

Alvorens te beslissen over het beloop der schadevergoeding, stelt als deskundige aan, de heeren Leclef, G. Wauters en Van Deuren, geneesheeren te Antwerpen, tenzij de partijen zich onderling zouden verstaan over een enkelen deskundigen dewelke, na den eed te hebben afgelegd in handen van den heer Voorzitter dezer kamer of van den magistraat die hem zal vervangen voor last hebben, den huidige toestand te beschrijven van het slachtoffer Constant Nuyens, de wonden te bepalen welke hij opgelopen heeft, en de gevolgen welke zij na zich gesleept hebben en de terugslag welke zij gehad hebben en in de toekomst zullen hebben voor wat de onbekwaamheid tot werk betreft;

Verwijst hen om solidairlijk te betalen aan aanlegger, ten titel van voorschot de som van vijf en twintig duizend frank, de helft aan J. B. Nuyens ten persoonlijkken titel en de helft als wettelijk beheerder van zijn zoon;

Verklaart de vordering van Nuyens, zooals ze tegen Godrie ingespannen is, ongegrond en stelt Godrie buiten zaak zonder kosten;

Verwijst Nuyens tot de kosten van dit gedeelte zijner rechtvordering, inbegrepen deze uitgegeven door Godrie wegens zijne oproeping tot vrijwaring;

Beslissende over de vragen in vrijwaring:

1) van Geertsen en Gyina tegen de gemeente Eeckeren en tegen Godrie, verklaart deze roeping ongegrond voor wat Godrie betreft, doch gegrond voor wat de gemeente Eeckeren betreft, beveelt bijgevolg dat deze laatste de oproepers tot vrijwaring, in verhouding van de helft moet schadeloos houden zoowel voor de bij voorbaat als beslissende veroordeelingen ten hunnen laste uitgesproken;

Legt de helft der kosten dezer oproeping ten laste der gemeene Eeckeren;

II) van Godrie tegen de gemeente Eeckeren en tegen Geertsen en Gyina, zegt dat deze in zake roeping zonder strekking is en wijst Godrie af met de kosten.

Beslissende op de tegenvordering van Godrie:

Verklaart deze ongegrond en wijst Godrie af met de kosten.

KOOPHANDELSRECHTBANK TE BRUGGE

2e KAMER — 9 JUNI 1931

Eenige rechter: M. Soenen
Referend.: M. Edw. Maertens
Pl.: Mr K. Van Tyghem, Mr J. Muylle,
Mr A. Thooris en Mr A. D'Hondt

VENNOOTSCHAP ONDER GEMEENSCHAPPELIJKE NAAM — GEBREK AAN BEKENDMAKING — VERHAAL TEGEN DE VENNOOTEN — GEMEENVERKLARING VAN VONNIS TUSSEN DE VENNOOTSCHAP EN DE VENNOOTEN.

Wanneer een vennootschap onder gemeenschappelijke naam aanvaard heeft de ontvankelijkheid van een vordering, aangelegd door een meerderheid van eischers, de solidaire vennooten hebben het recht niet meer om een tegenstrijdige keus te doen, en de niet-ontvankelijkheid op te werpen op grond van gebrek aan bekendmaking.

Het heeft geen zin een vennootschap onder gemeenschappelijke naam tot gemeenverklaring van vonnis op te roepen in een geding tegen enkele vennooten, wanneer die vennootschap door een hoofdvonniss veroordeeld werd, zelfs wanneer zij in vereffening is getreden.

De vennooten kunnen tot gemeenverklaring van vonnis opgeroepen worden, daar het vonnis

tegen hun medevennoten uitgesproken van rechtswege uitvoerbaar is tegen de overige vennoten die hun hoedanigheid niet betwisten. Zij zijn solidair en onbeperkt aansprakelijk voor alle verbintenissen door de vennootschap aangegaan.

H. en E. Dejaegher t/ Reyns en Cn.

Aangezien de eischers vragen dat het vonnis van 4-6-29 uitgesproken tegen de vennootschap Reyns en Debrauwere, gemeen met de verweerders zou verklaard worden; en diensvolgens dat de verweerders zouden veroordeeld worden om solidairlijk tusschen te komen in de betaling van de voorradige vergoeding van 25.000 frank onder aftrek van de som van 8.728,29 fr. reeds verhaald bij gerechtelijke uitvoering;

Aangezien de verweerders beweren dat de vordering niet ontvankelijk is omdat de eischers verklaren gezamenlijk te handelen onder de benaming De Jaeghere gebroeders en onder hetzelfde nummer ingeschreven zijn in het handelsregister te Kortrijk, dat de verweerders verklaren dat zij kiezen voor het bestaan van een vennootschap in gezamenlijken naam, die niet bekend gemaakt zijnde volgens de voorschriften der wet niet ontvankelijk is om in rechte te staan.

Aangezien de vennootschap der verweerders de ontvankelijkheid van de vordering aanvaard hebben, welke de eischers in hun persoonlijke naam ingespannen hebben in het hoofdgeding, dat de vennoten gedagvaard om een verbintenis hunner vennootschap, aldus het recht niet meer hebben een tegenstrijdigen keus te doen en te beweren dat de eischers in hun persoonlijke naam niet mogen optreden;

Aangezien de verweerders nog beweren dat de vordering niet ontvankelijk is omdat zij leden zijn van een handelsvennootschap die in vereffening is en dat er geen voorafgaande dagvaarding dezer vennootschap is;

Aangezien er een vroegere veroordeeling bestaat tegen deze vennootschap, die tijdens de vereffening blijft bestaan, en door de vereffening geen nieuw wezen geworden is;

Dat het geen zin zou hebben deze vennootschap in een geding op te roepen, waarin zij partij was en veroordeeld werd;

Aangezien de verweerders in het hoofdgeding niet persoonlijk gedaagd werden en dat de uitgesproken veroordeeling hun zoodanig kan schaden dat zij zelf tegen hun van rechtswege kan uitgevoerd worden, indien zij hunne hoedanigheid van vennoten niet betwisten (Devos en Van Meenen, Commentaire des lois sur les Soc. Comm. Art. 122, N° 5-7-9. Burg. rechtb. Antwerpen 23 Jan. 1922, P. A. 1922, bl. 114);

Ten gronde:

Aangezien geen enkele wet bepaalt dat de solidaire vennoten slechts aansprakelijk zijn voor de schulden hunner vennootschap wanneer het uitgemaakt is dat de baten der vennootschap, onvoldoende zijn, dat zulk verweermiddel in strijd is met het art. 2021 B. W.;

Aangezien de vennoten der gezamenlijke vennootschap solidair verantwoordelijk zijn over de verbintenissen hunner vennootschap en bijgevolg over de veroordeeling tegen haar uitgesproken in het vonnis van 4 Juni 1929.

Om deze redenen:

De Rechtbank ontvangt de oproeping van de verweerders in tusschenkomst;

Verklaart dat het vonnis van 4-6-29 ten laste der vennootschap Reyns en Debrauwere van kracht is tegen de verweerders;

Veroordeelt ze om solidair tusschen te komen in de betaling der veroordeeling der vergoeding bij voorraad van 25.000 fr. met de rechterlijke kroozen en kosten onder aftrek van 8.728, 69 fr. en tot de kosten van dit geding.

VLAAMSCHE JURISTEN,

Gebruikt en verspreidt de Vlaamse wetenschappelijke rechtsliteratuur.

Prof. M. A. KLUYSKENS: Beginselen van Burgerlijk Recht.

I. De Verbintenissen (2e druk).

II. De Erfenissen.

III. De Schenkingen en Testamenten.

Prof. M. N. GUNZBURG: Het Huwelijkscontract.

Prof. M. L. FREDERICQ: Beginselen van het Belgische Handelsrecht. I en II.

Prof. M. P. BELLEFROID: Dictionnaire Français-Néerlandais des termes de droit (3e druk).

VREDEGERECHT HERZELE

6 APRIL 1932

Vrederechter: M. E. Baeten

Pl.: Mr Veroughstraete t/ Mr Van Driessche

VERORDENING OP HET VERKEER — KON. BESLUIT VAN 26 OOGST 1925, ART. 24. Een ruiter te paard valt niet onder toepassing van artikel 24 van het Kon. Besl. van 26 Oogst 1925, en moet dus des avonds niet voorzien zijn van licht. Het paard moet in dit geval beschouwd worden als «rijdier» en niet als «last- of trekdier». Voormelde strafbepaling, als dusdanig van engen uitleg, mag niet toegepast worden op paarden gebruikt als rijdieren.

Bovendien moet een ruiter alleszins aanzien worden als geleider van één enkel aan de hand gehouden dier, en valt dus onder toepassing der uitzondering voorzien bij voormeld art. 24 en moet dus niet voorzien zijn van licht.

Ide t/ De Pauw

Gezien de dagvaarding van 24 December 1931, geregistreerd;

Gehoord de partijen in hunne middelen;

Overwegende dat de vraag voor doel heeft eene vergoeding te bekomen van 2462 fr. 20 wegens schade veroorzaakt aan eischer, tengevolge eener botsing dezes auto tegen een paard, bereden door verweerder, feit voorgevallen den 28 December 1930, rond 17 uur, te Hekelgem;

Overwegende dat van het voorval proces-verbaal is opgesteld door de gendarmerie ongeveer een half uur nadien, hetwelk is gevolgd geweest door andere processen-verbaal van aanhooren van getuigen, doch dat, op strafgebied het feit zonder vervolg is gebleven; dat beide partijen schade hadden geleden en verweerder de vergoeding der schade vraagt door hem geleden;

Overwegende dat het eischer toekomt te bewijzen dat verweerder eene fout heeft bedreven, tengevolge van welke hij de gevraagde schade heeft geleden en ten dien einde inroept: 1° dat het ongeval is geschied als het donker was en verweerder te paard reed, zonder licht, op den steenweg Brussel-Aalst, komende uit de Foselstraat te Hekelgem; 2° dat verweerder, komende uit die straat zich voor den auto van eischer heeft geplaatst, welken reed gansch op den rechter kant van den steenweg; 3° dat verweerder dronken was;

Overwegende dat het 1^e punt door verweerder wordt bekend, doch dat hij beweert geen licht te moeten dragen omdat hij maar een paard geleidde; dat eischer voor plicht had links te zwenken voor hem voorbij te steken en dat hij stellig ontkent dronken te zijn geweest;

Overwegende dat aangaande de bijzonderste fout ingeroepen door eischer lastens verweerder, de vreemde getuigen, zijnde autoreizigers komende uit de tegenovergestelde richting, wel verklaren dat, volgens hen, de fout van het voorval te wijten is aan verweerder alleen, omdat dezen niet voorzien van licht en op den steenweg niet mocht komen, vooraleer zich verzekerd te hebben dat dezen vrij was;

Overwegende dat het Koninklijk Besluit van 26 Augustus 1925, in Kapittel II de voorwaarden daarstelt aan welke het verkeer op de openbare wegen onderworpen is, dat dienaangaande artikels 18 tot 22 en 25 tot 27 uitsluitend de voertuigen beoogen, art. 23 de in tocht zijnde leger-troepen en art. 24 zekere dieren welke op den openbaren weg geleid worden vanaf het vallen van den dag tot den opvolgenden morgen;

Overwegende dat alle openbare wegen door eenieder tot verkeer mogen benutigd worden, mits onderwerping aan deze voorwaarden; dat deze uitzonderingsmaatregelen daarstellen op strafgebied en dusdanig van eigen uitleg zijn, zoodat al wat er daar niet verboden of geregeld wordt, aan eenieder volle vrijheid laat onder voorwaarde nochtans, zooals artikel 1 zegt, dat eenieder den openbaren weg moet gebruiken met oplettendheid en voorzichtigheid, hetgeen overeenkomt met de burgerlijke verantwoordelijkheid van artikel 1382 Burgerlijk Wetboek;

Overwegende dat artikel 24 van 't Koninklijk Besluit bespreekt dat, in het voorgeschreven donker tijdstip alle geleider van niet ingespannen last- of trekdieren..., moet drager zijn van eenen lantaarn met wit licht, verlichtende in alle richtingen, met uitzondering voor den geleider van een enkel aan de hand gehouden dier;

Overwegende dat dit artikel dus geen voorschrift bevat toepasselijk aan alle dieren, maar alleenlijk aan last- of trekdieren als ze niet ingespannen zijn; immers, als ze ingespannen zijn, zijn de andere artikels van toepassing en dan wordt niet het dier beschouwd, maar wel het voertuig. Daaruit volgt dat het de

bestemming is van het dier op den stond zijner leiding welke moet in aanmerking genomen worden om te weten of het op dit oogenblik een last- of trekdier is;

Overwegende dat sinds eeuwen en altijd onder alle volkeren der wereld een paard aanschouwd wordt als lastdier als het roerlooze dingen draagt, zooals manden, zakken of dergelijke, als trekdier als het een voertuig of andere voorwerpen voorttrekt of sleept en als rijdier als het op den rug eenen mensch draagt; in dit geval is het niet meer het dier welk beschouwd wordt, maar den mensch die het dier bestuurd en bedwingt met toom en breidel, knieën en sporen, en men zal nooit zeggen «daar komt een paard met eenen mensch op den rug», maar wel «daar komt eenen ruiter of iemand gezeten op een paard»; in dit geval is het paard het ondergeschikte van den ruiter;

Overwegende overigens dat artikel 24 uitzondering maakt voor den geleider van een enkel aan de hand gehouden dier, en moest voorgaanden uitleg onjuist zijn, dan kwam men tot het dwaas besluit dat iemand die, er nevens gaande, een paard aan de hand houdt en met het ander hand eenen lantaarn zoude kunnen dragen, daartoe niet zoude gehouden zijn, dewijl iemand die op den rug van het dier zoude gezeten zijn en aldus veel beter in staat hetzelfde te bedwingen, ten ware hij zijn paard aan de hand deed leiden door iemand die er nevens gaat, een lantaarn zoude moeten dragen en nog derwijze dat ze langs alle richtingen verlichtte, en dergelijke houding en handelwijze is moeilijk om begrijpen of zich in te beelden;

Overwegende dat, naar onze meening, dus een ruiter aan de voorschriften van artikel 24 van het Koninklijk Besluit niet onderworpen is en ter zake aan verweerder niet als fout kan opgeworpen worden dat hij te paard reed zonder licht;

Overwegende dat dus eischer geen bewijs voerbrenkt van eenige fout welke verweerder zoude ten laste kunnen gelegd worden;

Om deze reden:

Wij, Vrederechter, recht doende in 1^{en} aanleg, verklaren eischer niet gegrond in zijne vraag en verwijzen hem tot de kosten, deze begroot op 96,50 franken.

VREDEGERECHT TURNHOUT

30 JANUARI 1932

Vrederechter: M. Goemans

Pl.: Mr Van Hal t/ Mr L. Boone

VERKOOP — KOOPVERNIETIGEND GEBREK. — WET VAN 25 AUGUSTUS 1885.

Een vraag tot verbreking van verkoop eener koe die aangetast is door longtering, koopvernietigend gebrek, is niet ontvankelijk wanneer de aanlegger deze koe heeft voortverkocht en hij zelf niet in koopverbreking is gedagvaard geworden.

Geypens t/ Dierckx

Aangezien de eisch strekt tot verbreking van den verkoop eener koe, overeengekomen tusschen partijen, dat aanlegger tot staving van zijn eisch beweert dat de koe aangetast is door longtering, koopvernietigend gebrek;

Aangezien het niet betwist wordt dat verweerder op de markt te Turnhout eene koe verkocht aan aanlegger, dat deze laatste het dier voortverkocht aan een koopman van Herent, die ze eindelijk ventte aan Jacobs te Hasselt, waar de koe zich thans bevindt;

Aangezien aanlegger den heer Vrederechter van Hasselt aanzocht een deskundige aan te stellen ten einde de koe te onderzoeken; dat de deskundige volgens verslag «geregistreerd den 19 Januari 1932 te Hasselt, boek 5, blad 90, vak 12, één blad, geen verzending, ontvangen: fr. 12,50» besluit tot de bedoelde ziekte;

Aangezien Geypens, de koe voortverkocht hebbende niet gedagvaard geweest is in koopverbreking, en om de koe terug te nemen; dat hij diensvolgens geen belang heeft tot rechtstreeksche dagvaarding in verbreking van den koop en teruggave der som en wedername der koe; dat hij, weliswaar had kunnen dagvaarden voor ons rechtsgebied in waarborg ter bescherming van zijn eventuele rechten;

Aangezien de huidige rechtsvordering zonder belang is zulks wordt bewezen door deze beschouwing alléén, dat aanlegger de koe voortverkocht hebbende en de som op zak, nogmaals die zelfde som vraagt aan verweerder en dezen wil veroordeeld zien tot terugname van eene koe die zelfs niet aan aanlegger toebehoort;

Aangezien de eisch gestaafd is op een deskundig verslag bevolen door een ander

rechtsgebied, het éénige bevoegd nochtans om over de huidige zaak te oordeelen vermits de koe zich onder dit rechtsgebied bevindt; dat wij er dus geen rechterlijk gevolg kunnen noch mogen aan geven;

Aangezien de eisch ingelegd zijnde op voet der wet van 25 Oogst 1885 deze wet in zijn geheel ook moet toegepast worden en wij om te kunnen uitspreken, wij de geheele rechtspleging en van den beginne af in zake koopvernietigende gebreken hadden moeten doen;

Aangezien de vraag tot aanstelling van een nieuw deskundige niet kan in aanmerking genomen worden vermits de koe zich niet onder ons rechtsgebied bevindt.

Om deze Beweegredenen:

Wij, vrederechter van het Kanton Turnhout, statuierende wedersprekelijk en in eerste gebied, verklaren den eisch van aanlegger, noch ontvankelijk noch gegrond.

Nederlandsche Rechtspraak

HOF ARNHEM

15 DECEMBER 1931

Voorzitter: Jhr. Mr. W. E. Th. M. van der Does de Willebois

Raden: Mrs Dr. A. D. H. Fockema Andreae, E. Meindersma

ONRECHTMATIGE DAAD VAN NOTARIS.

Iedere notaris moet weten, dat vernietiging van huur met ontruiming van het gehuurde lang niet altijd vlug in zijn werk gaat, en dientengevolge schiet de notaris, die hiermede bij het geven van inlichtingen aan een gegadigde geen rekening houdt, te kort in wat hem in de notariële praktijk tegenover dezen betaamt, en pleegt een onrechtmatige daad.

A. Starink, te Drempt, appellant, proc. Mr. W. A. M. Cremers, tegen

B. J. R., notaris, te Doesburg, geïntimeerde, proc. Mr. K. Th. Koch

Het Hof, enz.;

Ten aanzien der feiten:

Overwegende, enz.;

De door appellant ingestelde vordering is hierop gegrond, dat hij in April 1929, met de bedoeling het spoedig te aanvaarden, heeft gekocht een huis te Keppel, waarin café, winkel, bakkerij en woonvertrekken, met schuur, erf enz., zulks in publieke veiling, welke krachtens onherroepelijke volmacht ex art. 1223 B. W. voor den len hypotheekhouder werd gehouden;

dat hem na den verkoop bleek, dat het grootste gedeelte van dat perceel door den eigenaar ter Horst met ingang van 1 Jan. 1929 voor 24 jaar aan zekeren Besselinck was verhuurd;

dat hij hierdoor groote schade heeft geleden, welke is toe te schrijven aan een onrechtmatige daad of verzuim van de tegenpartij, notaris R., door wien hij in de meening is gebracht dat het perceel niet of ten minste niet voor langen tijd was verhuurd;

dat immers in de hypotheekakte voorkwam het beding van niet-verhuren zonder toestemming van den hypotheekhouder, terwijl de advertentie tot aankondiging van den verkoop niet vermeldde dat het pand was verhuurd doch wel, dat het op 15 Juli 1929 kon worden aanvaard;

dat hij — daar de clause in de veilingsovereenkomsten «Het geveilde goed kan aanvaard worden op 15 Juli a.s. voor zover verhuurd in het genot dier huur. De koper moet zelf voor ontruiming zorg dragen ten zijnen koste» hem niet duidelijk was — bij den notaris is gaan informeren of het pand misschien voor lang was verhuurd, waarop de notaris zeide: «De huur heeft niets te beteekenen; indien je vandaag koopt gaat de huurder er morgen uit. Overigens is het huurcontract ongeldig, want de hypotheekhouder heeft daartoe geen toestemming verleend»;

terwijl als schadefactoren opgeeft, dat het pand, dat hij voor f 15.400 heeft gekocht, later veel minder waard was, dat hij zijn veehoudersbedrijf heeft verkocht en dus de winst uit dat bedrijf mist, dat hij den koop van zijn huis te Drempt, dat hij voor zeer hoogen prijs had verkocht, ongedaan heeft moeten maken, en dat hij de winst derft, die hij sinds 15 Juli 1929 in het door hem gekochte pand, genaamd «Koninkrijk der Nederlanden», had kunnen maken;

Starink vraagt dus, dat notaris R. zal worden veroordeeld om hem alle te dier

zake geleden kosten, schaden en interessen te vergoeden;

De notaris heeft zijnerzijds aangevoerd, dat hem aanvankelijk van een huur niets bekend was, welke huur in elk geval niet met toestemming van den len hypotheekhouder was tot stand gekomen, en dat hij, toen hij bij geruchte iets van huur vernam bovengenoemde clause in de veilingsvoorwaarden heeft opgenomen;

De notaris ontkent, bij het onderhoud, dat hij met appellant heeft gehad, het door dezen geciteerd antwoord te hebben gegeven; hij heeft alleen te kennen gegeven, dat ook hem niet bekend was in welken omvang en voor welken tijd er een huur bestond, maar dat in elk geval zulk een huur zonder toestemming van den hypotheekhouder was aangegaan en dus aanvechtbaar was, zoodat de huurder tot ontzuiming kon worden gedwongen. De door appellant opgegeven schadefactoren worden ook door hem ontkend.

De Rb. (te Arnhem, d.d. 11 Dec. 1930. Red.) heeft op na te noemen gronden Starink niet-ontvankelijk verklaard in zijn vordering. Enz.;

Ten aanzien van het recht:

O. dat naar het oordeel der Rb. de gegadigden door de hierboven aangehaalde clause van de veilingsvoorwaarden in elk geval tijdig op het bestaan van de mogelijkheid, dat het perceel verhuurd was, attent waren gemaakt;

Dat de Rb. voorts wel meent, dat de notaris, indien hij bij het mondeling onderhoud aan Starink het antwoord heeft gegeven als door deze gesteld, de ontzuiming van het pand te licht heeft voorgesteld, « doch daarbij niet uit het oog mag worden verloren, dat het niet de notaris is die deze procedures voert en van den gemiddelden notaris dan ook niet kan worden verlangd, dat hij een inzicht heeft in alle complicaties, die zich daarbij voor kunnen doen, terwijl gedaagde er volkomen terecht den nadruk op heeft gelegd, dat, mocht er een huur bestaan, deze niet door den hypotheekhouder was goedgekeurd en derhalve nietig was, weshalve de Rb. van oordeel is dat gedaagden voormelde mededeeling toch niet als een onrechtmatige daad jegens eischer kan worden beschouwd »;

Dat de Rb. verder overweegt, dat er misschien van onrechtmatige daad sprake zou kunnen zijn, als de notaris geweten had, dat voor 24 jaar verhuurd was, en hij dit tegenover Starink had verzwegen, doch hiervoor geen feiten zijn gesteld of te bewijzen aangeboden, waarna de slotoverweging luidt: « Overwegende, dat Rb. hier niet heeft te beoordeelen of gedaagde alles heeft gedaan wat een nauwgezet en zorgvuldig notaris had behooren te doen, doch het uitsluitend gaat om de vraag of het in dagvaarding gestelde oplevert een onrechtmatige daad, door gedaagde jegens eischer begaan, welke vraag naar het oordeel der Rb. ontkennend moet worden beantwoord, weshalve eischer in zijn vordering niet-ontvankelijk behoort te worden verklaard »;

O. dat de eerste grief van appellant, dat de Rb. ten onrechte uitging van de gedachte, dat hij aan den notaris geen onrechtmatige daad kan verwijten, wanneer hij bij den koop niet in dwaling heeft verkeerd, onjuist is, omdat in het vonnis van dezen gedachtengang niet blijkt;

O. dat de tweede grief luidt, dat in de laatste overweging door de Rb. is voorbijgezien, dat juist omdat de notaris tegenover hem niet die zorgvuldigheid heeft betracht, welke een goed notaris jegens gegadigden bij de veiling van onroerend goed moet in acht nemen, toepassing van art. 1401 B. W. wordt gevraagd;

Dat deze grief kan worden voorbijgegaan, omdat in die overweging slechts is te kennen gegeven, dat — daargelaten in hoever de notaris in nauwgezetheid of zorgvuldigheid is te kort geschoten — in elk geval daarin door de Rb. niet wordt gezien een onrechtmatige daad volgens genoemd artikel;

O. dat appellant nog aanvoert, dat de Rb. niet voldoende betekenis heeft gehecht aan de volgende handelingen van den notaris, waarvan hij getuigenbewijs aanbiedt en waardoor hij in den waan is gebracht, dat hij het perceel kort na den toeslag zou kunnen betrekken;

1. de notaris liet in de advertentie tot aankondiging van den publieken verkoop niet vermelden, dat het pand verhuurd was, zulks terwijl het gebruik meebrengt, dat een bestaande huur wel wordt vermeld;

2. de notaris heeft ten dage van den toeslag in strijd met zijn plicht niet bekend gemaakt, dat het pand voor 24 jaar

voor f 32,50 per maand was verhuurd, hetgeen de notaris toen wist, althans kon bevredigen;

3. de notaris heeft op zijn verzoek om inlichtingen over de huur geantwoord « de huur heeft niets te betekenen; indien je vandaag koopt, gaat de huurder er morgen uit. Overigens is het huurcontract ongeldig, want de hypotheekhouder heeft daartoe geen toestemming verleend », met welke lichtvaardige voorstelling de notaris tegenover hem in zijn plicht te kort is gekomen;

O. dat naar 's Hofs oordeel het eerste feit zonder belang is, omdat de advertentie achterhaald is door de clause van de veilingsvoorwaarden, waarvan appellant naar eigen verklaring ter dege kennis heeft genomen;

Dat het tweede feit tegenover Starink (den appellant) geen betekenis heeft, omdat de notaris volgens Starink's eigen voorstelling juist aan hem had te kennen gegeven dat het pand wel verhuurd was, maar dat die huur nietig was, waaruit volgt dat voor Starink zonder eenig belang was voor hoelang en tegen welken prijs was verhuurd;

Dat het derde feit inderdaad naar de meening van het Hof tegenover Starink als een onrechtmatige daad is te beschouwen, wanneer die woorden zijn gesproken;

Dat dan immers de notaris daardoor Starink in den waan heeft gebracht dat het verhuurd zijn van het pand geenszins aan het zeer spoedig betrekken van het pand door den koper in den weg stond, omdat de nietige huur dadelijk ongedaan was te maken;

Dat elke notaris weet, dat vernietiging van huur, met ontzuiming van het gehuurde lang niet altijd vlug in zijn werk gaat, en een notaris, die hiermede bij het geven van inlichtingen aan een gegadigde geen regeling houdt, te kort schiet in wat hem in de notarieele praktijk tegenover dezen betaamt;

Dat de notaris in eersten aanleg heeft ontkend die woorden te hebben gebezigd en heeft verklaard, dat hij aan Starink slechts had te kennen gegeven dat hij niet wist of er een huur was gesloten, doch dat deze in elk geval nietig was omdat de 1e hypotheekhouder geen toestemming had verleend;

Dat in appel alle ontkenningen wel zijn gehandhaafd, doch de notaris bij conclusie van antwoord in hooger beroep heeft gezegd, dat hem « zijn optimisme over het tempo der ontzuiming niet kan worden verweten », waarin het Hof leest een erkenning, dat hij zich tegenover Starink in optimistischen zin over dat tempo heeft uitgelaten, en, nu hijzelf niet nader aangeeft, op welke wijze hij dat optimisme aan Starink heeft kenbaar gemaakt, door het Hof wordt aangenomen, dat de notaris de woorden heeft gebruikt, welke Starink hem in den mond heeft gelegd;

O. dat uit het bovenstaande volgt, dat de oorspronkelijke vordering alsnog moet worden toegewezen, daar immers het bestaan van schade bij Starink, waarvan de omvang bij schadestaat zal moeten worden vastgelegd, als gevolg van die onrechtmatige daad, als vaststaande kan worden aangenomen;

Dat echter de gevraagde uitvoerbaarverklaring bij voorraad als niet op de wet gegrond moet worden afgewezen;

Recht doende: enz.

Cassatieberoep aanhangig.

Balieleven

Vlaamsche Conferentie der Balie van Antwerpen

VERGADERING VAN VRIJDAG 15 APRIL 1932
« GOETHE HULDE »

De conferentie hield op Vrijdag 15 April hare eerste vergadering na het Paaschverlof. De Voorzitter Mr J. Franck kon, tengevolge eener lichte ongesteldheid deze vergadering niet bijwonen. De ondervoorzitter Mr H. Picard, was op de zitting van den gemeenteraad weerhouden.

De Secretaris nam dus het voorzitterschap waar en gaf kennis van de vrij talrijke brieven van verontschuldiging.

Namens het bestuur werd er verslag uitgebracht over de werkzaamheden van het XVIIe Rechtskundig Kongres te Gent, waaraan talrijke leden der Vlaamsche Conferentie van Antwerpen deel namen. Er werd verder aangekondigd dat het Bestuur van den Bond der Vlaamsche Rechtsgeleerden er aan dacht in het vervolg telken jaren ten minste ééne algemeene vergadering te beleggen, voorafgegaan van besprekingen in afdeelingen, en te besluiten met een juristen banket; alles naar het voorbeeld der juristendagen in Noord Nederland. Antwerpen zou vanaf 1933 voor het eerst aan de beurt komen voor het beleggen van dergelijke Bonds-dag. Deze mededeeling geniet de volle instemming der vergadering. Ten

slotte wordt er ook kennis gegeven van de stichting van den Vlaamschen Scheepvaartbond, welker oprichting in feite uit het initiatief der Vlaamsche Conferentie is voortgesproten.

Op eene vorige vergadering was er gevraagd eene motie te stemmen om te vragen de verkiezingen der Rechters der koop handelsrechtbanken te bespoedigen. Ingezien de motie gestemd op het Kongres te Gent, wordt het stemmen van dergelijke motie overbodig geacht, en wordt intendeel een zelfde motie als te Gent met eenparigheid van stemmen aangenomen. De tekst dezer motie luidt als volgt:

« De Vlaamsche Conferentie der Balie van Antwerpen, in gewone vergadering vergadert » op Vrijdag 15 April 1932;
» Gehoord het verslag van het Bestuur over » de besprekingen gehouden op het XVIIe Rechtskundig Kongres te Gent, en gezien de talrijke » besprekingen reeds gehouden in vroegere vergaderingen der Vlaamsche Conferentie der Balie van Antwerpen;

» Drukt den wensch uit dat, mits het naleven » van de behoorlijke wettelijke procedure, ge » beurlijke grondwets-herziening inbegrepen, de » geschillen in handelszaken aan de bevoegdheid » van de gewone rechtbank zouden onderworpen » worden;

» en dringt er op aan dat, in afwachting van » deze eindoplossing, onverwijld het statuut van » de referendarissen bij de handelsrechtbanken » worde aangepast op den voornaam rol welke » zij in de rechtbanken vervullen ».

Daarna wordt overgegaan tot het volgende punt der dagorde: de Goethe Hulde. Confrater René Ooms heeft het op zich genomen ons te spreken over: « Goethe's ideeën betreffende Staat, Kerk en Cultuur ».

Als inleiding tot het eigentlijke onderwerp, gaf spreker een korte kroniek van de bijzonderste gebeurtenissen uit het leven van Goethe, dat, heuristisch, werd ingedeeld in drie groote perioden: de jonge Goethe, (1749-1775); de klassieke Goethe, (1775-1806); de oude Goethe, (1807-1832), elk dezer drie perioden, met eene eigenaardige kunst- en levensopvatting als kenmerk.

Na het titanisme en hyperindividualisme, het stürmische en drängende van den faustischen mensch, tijdens de jeugdijaren en de eerste jaren van het verblijf te Weimar, brengt de reis naar Italië een ommekeer teweeg; uit Rome komt Goethe terug met een nieuw kunst- en levensideaal: het aesthetisch-klassisch humanisme dat in Iphigenie, Tasso, Hermann und Dorothea, de Römische Elegien, zijne hoogste incarnatie vond, terwijl in den Bildungsroman Wilhelm Meisters Lehrjahre de ontwikkeling van den individu naar dat ideaal van schoone menscheijkheid beschreven werd. Aan de hand van Wilhelm von Humboldt, werd door spreker het humaniteitsideaal, dat zijn oorsprong vond bij Voltaire, Winckelmann, Herder, Lessing en Kant, nader onderzocht en in zijne bestanddeelen ontleed. De liefde tot maat, evenwicht, schoone vormen en zelfbeperking, die Goethe uit Rome had medegebracht, gingen gepaard met stijgende voorkeur tot objectiviteit die zich in de natuurstudien manifesteert.

Met de derde periode komt de neiging tot het ethisch-sociale op het voorplan om hare artistieke uitdrukking te vinden in Wilhelm Meisters Wanderjahre (1828) en in het tweede deel van Faust. Na Wilhelm Meisters Lehrjahre (1795) te hebben vergeleken met de Wanderjahre waarin het zwaartepunt van de subjectieve naar de objectieve sfeer werd verplaatst, gaf spreker eene ontleding van het nieuwe Bildungsideaal zooals het in de Pädagogische Provinz werd uitgebeeld en dat bestond in het ondergeschikt maken van den individu aan de eischen van het algemeen, in Entsaugung in plaats van « sich ausleben ». Ook in Faust II treedt dat ethisch-sociale naar voren, en het is in den arbeid ten dienste van het algemeen, dat Faust een voor gevoel heeft van het hoogste geluk en als der « Weisheit letzter Schluss » proclameert: « Nur der verdient sich Freiheit wie das Leben, der täglich sie erobern muss. » Evenwijdig met de evolutie in kunst- en levensopvatting, ontwikkelt zich Goethe's godsdienstig-wijsgeerige levensbeschouwing. Natuurvergoding (hymnus aan de Natuur) en Spinoza-kultus der jeugdijaren gaan gepaard met hyperindividualisme, bandeloze vrijheidszin en bewustzijn van eigen waarde (Prometheus). Pantheïst in den engen zin van het woord is echter Goethe niet geweest; in Spinoza evenmin als in Kant is hij ooit diep doorgedrongen want voor Philosophie, in den specifieke zin van het woord, had hij geen orgaan. Zijn levensbeschouwing was veeldimensionaal; zijn geestesleven bewoog zich niet op één enkel spoor en kenmerkte zich veel eerder door wat later Heinrich Rickert genoemd heeft: open systeem; « Nie geschlossen, oft geründet ». Na de reis in Italië, wordt de zin voor het goddelijke geconcretiseerd in het antieke schoonheidsideaal; later keert Goethe zich meer en meer naar een voorzichtig agnosticisme en bewondert in Kant den man die de grens wist te bepalen tot waar de menscheijke geest vermag dóór te dringen: « het hoogste geluk van den denkenden mensch is, het kenbare doorvorscht te hebben en het onkenbare rustig te vereeren ». Spreker trad daarna in nadere beschouwingen betreffende Goethe's houding tegenover het christendom dat hij als een machtige cultuurfactor beschouwde en eerbiedigde, zijne gevoels tegenover de verschillende kerkenootschappen, zijne liefde voor verdraagzaamheid en zijne vroomheid.

Het laatste gedeelte der voordracht, en niet het minste actuele, was gewijd aan beschouwingen betreffende Goethe's ideeën over moderne cultuur. Goethe was conservatief-liberaal; hij aanzag continuïteit, en geleidelijke ontwikkeling en verbetering als hoofdvereisten eener goede sociaalpolitiek.

Van daar zijn afschuw van de Fransche revolutie, zijn afkeer van alle geweldpolitiek, zijne houding tijdens de vrijheidsoorlogen. Liever zou hij onrecht geduld hebben dan wanorde te moeten beleven.

Den nieuweren tijd verweet hij dat hij niets laat rijpen; de wereld is belust op rijkdom en spoed. Alles moet snel gaan en de jeugd wordt in den maalstroom meegeslept. Voor de majoriteit voelde hij niets en evenmin voor de Halbkultur der Massen; al wat verstandig, deugdelijk en groot is moet ge in de minoriteit zoeken; gevoels en driften kunnen populair worden; rede en verstand zal men altijd bij eenige uitverkorenen moeten vinden.

Voor wat het ethisch-sociale betreft, dat zoo mooi in de Wanderjahre was voorgesteld geworden, het zou weldra gedeeltelijk illusie blijken;

massapsychose ging de plaats innemen van individuele psychologie; handenarbeid ging vervangen worden door productie voor en door de massa; het machienwezen beangstigde Goethe die het onweerstaanbaar, als eene lawine, zag aankomen. Evenwel, hij aanzag de sociale kwestie als een vraagstuk van moreelen aard; met betrek tot de moreelen mensch kan er niets nieuws uitgedacht worden, zei hij, er mogen nog zooveel ontdekkingen op natuurgebied gebeuren.

Goethe was geen Hurrah-Duitscher. Het « Deutschland über alles » (zoo als men die woorden, gewoonlijk, alhoewel ten onrechte, interpreteert), was niets voor hem. Zooals vele Gebildeten uit de 18e eeuw was hij cosmopoliet. Deutschland (wij zijn in 1813, vóór de vrijheids-oorlogen) was voor hem geen politieke grootheid maar eene collectieve benaming voor menschen, prachtig aangelegd tot het schoonste en het machtigste in het rijk van den geest. Doch chauvinisme verfoede hij; en den nationaalhaat vond hij het hevigst en het sterkst op de onderste trappen der cultuur.

Meer dan honderd jaar geleden, in 1828, spreekt hij van de malaise in Europa, en klaagt tegenover Eckermann over onze toestanden die veel te kunstmatig en te gecompliceerd zijn; over onze onnatuurlijke leefwijze; over den maatschappelijken omgang die zonder liefde en welwillendheid is.

Doch, over Weimar en Deutschland heen, zag Goethe verlangend uit naar een Weltbund, en alhoewel hij niet geloofde dat de wereldvrede reeds daar was, meende hij nochtans dat de strijd allengs minder hevige zou worden, de oorlog minder gruwelijk en de overwinning minder overmoedig. Toch waarschuwde hij tegenover overdreven optimisme, gezien het onvolmaakte onzer menscheijke natuur; egoïsme, afgunst en partijstrijd zouden nog zoo spoedig niet verdwijnen, zoo meende hij. Daarom, schreef hij, ieder doe zijn plicht en belette de anderen niet den hunnen te doen.

Ten slotte, en in het diepste van zijn gemoed, niettegenstaande alle neiging tot socialiseering, is Goethe altijd individualist geweest en gebleven: « Höchstes Glück der Erdenkinder, ist nur die Persönlichkeit. »

In de slotrede werd Goethe nog eens ten volle uitgebeeld. Spreker waarschuwde tegen roekeloze vergoding en dwazen laster. Geen licht zonder schaduw, en de zon heeft hare vlekken. Er waren leemten in het leven van dezen geest en ook de mensch was niet zonder blaam. Zij die het verwijgen of verbloemen geven blijk van kleingeestigheid en onbehendigheid; zij die er een gemakkelijk wapen willen van maken om den man van zijn voetstuk neer te halen, bewijzen dat ze Philisters zijn, menschen, die zooals Goethe het zegde, niet bij machte zijn om geesteswerk in den geest van den Maker te begrijpen en te interpreteren.

Goethe's grootheid bestaat niet hierin, dat hij, hetzij als mensch, hetzij als kunstenaar, de volmaaktheid zou hebben bereikt; ook niet in het feit dat hij op een bepaald gebied elke andere grootheid zou overtreffen of uitsluiten. Maar hij is groot geweest, omdat hij op allerlei gebied, talrijke, soms tegenovergestelde gaven, heeft weten te verzoenen en te vereenigen tot een machtig geheel, dat om zoo te zeggen eenig is in de geschiedenis van den menscheijken geest. Hij heeft meer beschouwend dan wel actief geleefd en was bij uitstek een synthetisch, verzoenend, harmonieus Genie.

De schoonste dichterlijke vertolking van Goethe's hoogste levensvisie vond spreker in twee gedichten: in het heerlijke Selighe Sehnsucht uit den West-östlichen Diven, « das Lebendige das nach Flammentod sich sehnet », het opgaan van den individu in het kosmische, het Stirb und werde; en in Symbolum, het zinnebeeld van het menschdom, dat, door geluk en smart, onvervaard vóórwaarts schrijdt, in den dienst van het Goede: « dat kleine stuk muziek, zooals Thomas Carlyle het noemde, uit de ziel van een groot Duitscher gevloeid, en dat in onze ooren klinkt als het refrein van het grootsche Marschlied van het Menschdom dat moedig vóórdundringt langs de verborgene afgronden des Tijds. » « Wir heissen euch hoffen », zoo luid de laatste zinsnede der laatste stroof, die Carlyle vertaalde door zijne liefkoosde spreuk: « Work and despair not »; Arbeid en vertwijfelf niet.

Met dit geveugeld woord, besloot spreker deze voordracht, die, in den geest van Goethe zelf, aanschouwelijk gemaakt werd en, opgeluisterd door talrijke aanhalingen uit 's dichters werk, vers en proza, uit zijne Brieven, Gesprekken en Tagebücher. Voortdurend kwam Goethe zelf aan het woord; immers:

Wer den Dichter will verstehen
Muss in Dichters Lande gehen.

Spreker heeft ons de tijd doen vergeten: hij heeft niet minder dan twee uren gesproken, doch hij ontwikkelde zijn onderwerp op eene zoo boeiende wijze dat niet een der aanwezigen het snelle voortschrijden van de uurwijzers had opgemerkt. De d.d. Voorzitter kon dan ook terecht den wensch uitdrukken dat Confrater Ooms nog meer als spreker op onze vergaderingen zou optreden. Zonder verder debat werd alsdan de vergadering gesloten verklaard.

Komt te verschijnen:

Welk is mijn Recht

Keus van vragen en antwoorden over praktische rechtsgevallen in zake

Erfdienstbaarheden

door

André RODENBACH

Doctor in de rechten, Pleitbezorger te Gent

Voorwoord van Edmond RUBBENS, volksvertegenwoordiger

Een boekdeel (ongeveer 200 bl.)

Prijs van af 1 April 1932: 22 frank
Per post: 24 frank

Uitgever: Drukk. « Mercurius »

Best.: R. Van Cauteren

Korte Ridderstraat, 22, Antwerpen. — Tel.: 200.95